

Inne projekty krajowe

Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach I.6.6 Interwencja w sektorze pszczelarskim - wsparcie naukowo-badawcze realizowana w roku pszczelarskim 2024

Tytuł projektu: „Wydajność miodowa aktualnie uprawianych odmian rzepaku ozimego”, akronim RZEPAK

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Okres realizacji: 01.04.2024 – 31.07.2024

Kierownik projektu: Dr hab. Zbigniew Kołtowski, Prof. IO

Wartość projektu: 79 500,00 pln

Krótki opis projektu:

Projekt ten ma na celu udzielenie odpowiedzi na temat intensywności nektarowania nowych odmian rzepaku ozimego. Potencjalne możliwości dostarczania pokarmu pszczołom przez dany gatunek rośliny zależy od intensywności nektarowania kwiatów danej rośliny pokarmowej, jej obfitości kwitnienia i wielkości arealu na pastwisku pszczelim. Wykorzystanie tego pożytku przez pszczoły zależy również od warunków pogody. W przypadku roślin uprawnych plantator ma wpływ na wielkość arealu i warunki wzrostu danej uprawy. Kluczową z pszczelarskiego punktu widzenia wydaje się kwestia rzetelnej informacji o intensywności nektarowania kwiatów potencjalnej rośliny pożytkowej. W toku zaplanowanych badań chcemy udzielić informacji o wartości pszczelarskiej aktualnie uprawianych odmian rzepaku ozimego. Badania będą prowadzone w pokazowej kolekcji odmian rzepaku, gdzie wszystkie odmiany będą uprawiane w jednorodnych warunkach klimatyczno-glebowych oraz z zastosowaniem typowej agrotechniki. Dla każdej odmiany oceniane będą takie

parametry jak: 1. Liczba roślin na jednostce powierzchni, 2. Liczba kwiatów na roślinie, 3. Intensywność nektarowania kwiatów (masa nektaru, koncentracja cukrów w nektarze, masa cukrów). Z tych wielkości będzie można wyliczyć ilość cukrów dostarczanych przez każdą odmianę z 1 ha oraz ich wydajność miodową.

Sprawozdanie

Projekt wsparcia naukowo-badawczego w ramach mechanizmu WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” realizowanego w sezonie 2021/2022

Tytuł projektu: „Ocena sytuacji ekonomicznej gospodarstw pasiecznych i stanu sektora pszczelarskiego w Polsce oraz analiza jakości wosku pszczelego wykorzystywanego w obrocie pszczelarskim” o roboczej nazwie EKOWOSK.

Okres realizacji: 11.03.2022 – 31.07.2022

Kierownik projektu: Dr hab. Teresa Szczęsna, Prof. IO

Wartość projektu: 181 289,00 pln

Krótki opis projektu:

Pszczelarstwo jest ważną gałęzią gospodarki, klasyfikowaną w obrębie rolnictwa. Jednakże, działalność tej branży dalece wykracza poza rolnictwo i produkcję żywności, a jej siła tkwi przede wszystkim w roli jaką odgrywa w środowisku przyrodniczym. Pszczoły miodne jako zapylacze entomofilnych roślin rolniczych rokrocznie przynoszą wielomiliardowe dochody. Poza tym znaczenie tych owadów w utrzymaniu i rozwoju bioróżnorodności środowiska naturalnego jest bezcenne. W związku z tym istotne jest dbanie o optymalną kondycję pszczelarstwa, wspieranie harmonijnego rozwoju i rozwiązywanie problemów tej branży. Realizacja powyższych założeń możliwa jest wówczas, gdy znana jest aktualna sytuacja w sektorze, zachodzące w nim zmiany oraz na bieżąco identyfikowane jest otoczenie makro i mikroekonomiczne gospodarstw pasiecznych. Ponadto obserwuje się wiele zagrożeń środowiskowych i epidemicznych powodujących

duże straty rodzin pszczelich w trakcie zimowania i sezonu pszczelarskiego. Spośród czynników realnie zagrażających funkcjonowaniu rodzin pszczelich wymieniane są zafałszowania wosku pszczelego (parafiną i stearyną) wykorzystywanego do produkcji węzy pszczelej. Celem pracy naukowo-badawczej projektu jest: 1) Wykonanie analizy sektora pszczelarskiego w Polsce za rok 2021 zgodnie z pkt.3 Załącznika do *Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2015/1368 z dnia 6 sierpnia 2015 r. ustanawiającego zasady stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim* oraz 2) Przeprowadzenie badań monitoringowych jakości wosku i węzy pod kątem zafałszowań stearyną i parafiną (techniką spektroskopii w podczerwieni z transformacją Fouriera FTIR-ATR), w celu wyeliminowania z krajowego rynku produktów potencjalnie niebezpiecznych dla rodzin pszczelich. Planuje się wykonanie badań około 200 próbek wosku lub węzy z terenu całego kraju. Liczba zbadanych próbek wosku i/lub węzy będzie proporcjonalna do liczby zarejestrowanych rodzin pszczelich w poszczególnych województwach.

Analiza sektora pszczelarskiego w roku 2021 obejmie ocenę liczby rodzin pszczelich, napszczelenia, liczby pszczelarzy i ich struktury wiekowej oraz struktury pasiek. Jednocześnie scharakteryzowany zostanie poziom produkcji miodu, ceny rynkowe, koszty produkcji oraz handel zagraniczny tym produktem. Ponadto określone będą straty rodzin pszczelich po zimowaniu 2020/2021 oraz w sezonie pszczelarskim 2021. Analiza i wnioski z niej płynące zostaną przedstawione w raporcie pt. „Sektor pszczelarski w Polsce w 2021 roku”. Wykonanie tej analizy będzie spełnieniem zobowiązań wynikających z Rozporządzeń KE w odniesieniu do pomocy stosowanej w sektorze pszczelarskim.

Wyniki badań wosku/węzy zostaną opracowane w postaci raportów z badań i przekazane bezpośrednio pszczelarzom. Dzięki temu, w razie konieczności, będą oni mogli podjąć stosowne decyzje zmierzające do poprawy warunków prowadzenia pasiek i utrzymania zdrowych rodzin pszczelich, a co za tym idzie zwiększyć wydajność i poprawić jakość pozyskiwanych produktów pszczelich. Przeprowadzone badania monitoringowe zwiększą świadomość pszczelarzy oraz wspomogą prace wstępne prowadzące do bardziej regularnego monitoringu jakości wosku na polskim rynku pszczelarskim. Wyniki posłużą także do analizy jakości wosku obecnego na krajowym rynku.

[Sektor pszczelarski w Polsce w 2021 roku](#)

Projekty finansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁODZI

Projekty zrealizowane

Zadanie pn.: „Badania nad możliwością ograniczenia populacji muszki plamoskrzydłej (*Drosophila suzukii* Matsumura) nowego gatunku inwazyjnego zagrażającego środowisku naturalnemu i produkcji owoców w Polsce”

Dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach umowy dotacji numer 708/BN/D/2015 z dnia 22.12.2015 r.

Wartość ogólna zadania: 187 183,00 zł

Wartość dotacji: 149 746,00 zł

Zakres projektu: *Drosophila suzukii* - muszka plamoskrzydła, została wykryta w Polsce jesienią 2014 roku na plantacji borówki wysokiej i maliny. Jest ona nowym dla Polski gatunkiem, którego monitoring prowadzono w latach 2012-2015. W Europie *D. suzukii* po raz pierwszy została wykryta w 2008 roku w Hiszpanii i we Włoszech i w ciągu kilku lat opanowała całą Europę. *D. suzuki* jest gatunkiem inwazyjnym, rozwijającym kilkanaście pokoleń w roku, który niszczy owoce na roślinach dziko rosnących: czarny bez, poziomka, malina, jeżyna, jagoda leśna i inne, ale także na plantacjach produkcyjnych roślin jagodowych (borówka wysoka, malina, truskawka, jeżyna i inne), czereśni, śliw i innych.

W Polsce w sezonie 2015 monitoring występowania prowadzony był na znacznie szerszą skalę, w całym kraju na różnych uprawach ogrodniczych i rynku hurtowym. Muchówki *D. suzukii* do końca września 2015 stwierdzono m.in. na

plantacjach borówki wysokiej, czereśni, malinie, w wielu różnych rejonach kraju, a w pomniejszym okresie także na rynku hurtowym w Broniszach.

Celem planowanego zadania będzie monitoring występowania tego szkodnika w środowisku leśnym, parków krajobrazowych i parków miejskich (wg ostatnich doniesień z różnych krajów są to potencjalne miejsca zimowania szkodnika) oraz na plantacjach owoców miękkich w Polsce (szczególnie w woj. łódzkim). Prowadzone będą badania nad poznaniem biologii szkodnika w warunkach laboratoryjnych, pod osłonami (karkas) i na plantacjach oraz nad możliwościami jej ograniczania (wstępne badania laboratoryjne, a w miarę możliwości i potrzeby zwalczanie na plantacjach).

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i w całej Europie trwają intensywne badania nad poznaniem tego szkodnika oraz opracowaniem metod jego zwalczania. W poszczególnych krajach powstały całe zespoły badawcze (składające się z co najmniej kilku- kilkunastu osób), gdyż problem jest bardzo poważny. W naszym kraju do 2014 r. prowadzono monitoring występowania muszki plamoskrzydłej - *Drosophila suzukii* w kilku lokalizacjach przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach w ramach Programu Wieloletniego na lata 2008-2014 finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Skala zagrożenia przez ten gatunek zarówno środowiska naturalnego (jak i plantacji produkcyjnych owoców miękkich) jest jednak bardzo wysoka, stąd konieczne jest rozszerzenie badań nad tym szkodnikiem. Od 2015 roku monitoring jest także prowadzony przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa - PIORiN, Ośrodki Doradztwa Rolniczego - ODR oraz niektórych producentów na plantacjach roślin uprawnych na terenie całego kraju.

W planowanym zadaniu przewidziano prowadzenie wstępnych doświadczeń laboratoryjnych nad oceną przydatności środków ochrony roślin do zwalczania szkodnika.

Równolegle, przewidziano prowadzenie monitoringu występowania *D. suzukii* oraz poszukiwania skutecznych metod zapobiegania rozprzestrzenianiu się szkodnika w kraju.

Ponadto zaplanowano sprawdzenie skuteczności masowego odłowu tzw. „Mass trapping”. Przewidziane jest także poszukiwanie metod zwalczania za pomocą bezpiecznych (dla środowiska) środków chemicznych oraz ograniczenie szkód za

pomocą środków repelentnych - odstraszających szkodnika.

W wyniku realizacji zadania spodziewana jest odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu muszka plamoskrzydła (*D. suzukii*) stanowi zagrożenie dla roślin rosnących w środowisku naturalnym oraz roślin uprawnych naszego kraju.

Kolejnym etapem będzie przygotowanie wstępnej strategii skutecznego zapobiegania szkodom jakie powoduje *D. suzukii*.

Wymiernym efektem ekologicznym będzie zmniejszenie emisji środków chemicznych (insektycydów) do środowiska naturalnego poprzez poszukiwanie niekonwencjonalnych metod zwalczania szkodnika, a także ochrona roślin przy użyciu środków pochodzenia naturalnego (np. SpinTor 240 EC).

www.zainwestujwekologii.pl